

Chronicon Aulae regiae

Zbraslavská kronika

Latinsky psaná kronika vzniklá mezi lety 1305-1339 v cisterciáckém klášteře na Zbraslavi. Kronika popisuje události z období 1252-1338. První z autorů Ota Žitavský pojal kroniku především jako oslavu krále Václava II. Avšak pro Zbraslavskou kroniku jako narativní pramen je důležitější až práce druhého z autorů- Petra Žitavského. Petr Žitavský podává kvalitní informace vypovídající o jeho současnosti v českém prostředí- od doby vymření Přemyslovců až do r. 1338. Ale i o některých zahraničních událostech týkajících se nějakým způsobem českých zemí.

Členění kroniky: zbraslavská kronika obsahuje 179 kapitol a je rozdělena do tří částí.

První kniha: události z let 1252-1316, celkem 130 kapitol.

Druhá kniha: události z let 1317-1333, celkem 34 kapitol.

Třetí kniha: události z let 1333-1338, celkem 15 kapitol.

První kniha: Jejím autorem je převážně Ota Žitavský. Tato kniha začíná událostmi ze života krále Přemysla Otakara II. Jeho osobě je věnováno prvních 8 kapitol. Zbytek pojednává o jeho synovi Václavu II. Konkrétně jde o kapitoly 9-83. Václav II. je Otou Žitavským značně nekriticky hodnocen. Je líčen jako příkladný křesťan, spravedlivý vládce svých poddaných. Po smrti Oty Žitavského (1314) pokračoval v činnosti Petr Žitavský, jenž v Otově duchu dokončil životopis Václava II.

Druhá kniha: Je psána letopiseckým způsobem tj. na jaře se sepisují události uplynulého roku. Z událostí přímo v českém království lze zmínit rebelii šlechty proti králi roku 1318, roztržku mezi králem a královnou z roku 1319, smrt prvního opata zbraslavského kláštera nebo zemětřesení (1329). Ze zahraničí zmiňuje Petr Žitavský mj. korunovaci Ludvíka Bavora římským císařem (1328) nebo úmrtí polského krále Vladislava Lokýtky.

Třetí kniha: Začíná návratem Karla IV. do Čech (1333). Zmíněna je též druhá svatba krále Jana s Beatrix Bourbonskou, smrt Jindřicha Korutanského (1335). Poslední příběh kroniky popisuje vyhoření kostela sv. Ondřeje (1336) a události po této skutečnosti následující.

Autoři: Ota Žitavský pocházel z Durynska. Na Zbraslav přišel jako novic roku 1292. Opatem kláštera se stal v roce 1297, avšak po roce a půl se pozice zřekl a žil v ústraní. Kroniku začal Ota Žitavský psát v roce 1305 a pokračoval až do své smrti roku 1314. Nakonec stihl napsat 51 kapitol první knihy. Události zaznamenané Otou Žitavským sahají do roku 1295.

Svoje současné události čerpal z vlastní zkušenosti (byl osobním přítelem Václava II.). Příběhy z doby Přemysla Otakara II. získával především z vyprávění pamětníků. Je jisté, že čerpal též z letopisů.

Petr Žitavský rovněž zřejmě pocházel z Německa. Taktéž zastával funkci opata zbraslavského kláštera od roku 1316. Po svém zvolení opatem pracoval též v královských službách. Byl zcestovalec, neboť každoročně podnikal cestu na generální řádový sněm do Cîteaux. Znal se osobně s Janem Lucemburským i jeho chotí Eliškou Přemyslovnou, již velice obdivoval a celý život hájil. Narozdíl od Oty Žitavského informace nejen sepisoval, ale i hodnotil. Psal v próze, přecházel však i do veršů. Zvláště pokud chtěl zvýraznit dramatickost události. Toto se týká elegií nad skolem

Přemysla Otakara II., Václava II., Jindřicha VII. a klasický žalozpěv nad úmrtím královny Elišky Přemyslovny. Na druhou stranu radostně líčí například korunovaci Václava II. (1297), chvála blahobytu ve Francii apod.

Poslední zpráva o Petrovi Žitavském je z ledna 1339. Nevíme, zda zemřel nebo se úřadu vzdal, ale roku 1340 byl už jiný opat zbraslavského kláštera.

Vydavatelé Zbraslavské kroniky: První české vydání Zbraslavské kroniky sahá do roku 1905, kdy byla vydána v nakladatelství Nadání Františka Palackého. Z latiny ji přeložil Jan V. Novák. Další vydání spadá k roku 1952, kdy byla kronika vydána v nakladatelství Melantrich. Nejrozsáhlejší vydání kroniky je z roku 1976 vydáno v nakladatelství Svoboda.

Závěrem: Kronika sloužila i pozdějším generacím kronikářů jako Františku Pražskému nebo Benešovi Krabice z Weitmile.

Kronika se zachovala jen v několika rukopisech, třetí kniha dokonce v rukopise jediném. Za nejstarší je považovaný tzv. rukopis vatikánský, který obsahuje jen druhou knihu, a jenž František Palacký považoval za jediný originální. Z konce 14. století pochází rukopis jihlavský, který jako jediný obsahuje všechny tři knihy. Z dalších např. rukopis roudnický ze 16. století. Tiskem byla poprvé vydána v roce 1602.

Pramen: Chronicon Aulae regiae. FRB IV. Ed. J. Emler. Praha 1884, s. 1-337.

Literatura: Kutnar, František-Marek, Jaroslav: Dějepisectví posledních Přemyslovců. In: Kutnar, František-Marek, Jaroslav: Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví. Od počátků národní kultury až do sklonku třicátých let 20. století (=Česká historie). Praha 2009, s. 30-33.
Dorazil, Otakar: Zbraslavská kronika. O pisatelích kroniky. In: Dorazil, Otakar: Kroniky mluví. Praha 1946, s. 105-108.
Jíše, Karel (red.): Kronika Zbraslavská. Chronicon aulae regiae. Praha 1952.
Kotek, Ludvík (red.): Zbraslavská kronika. Chronicon aulae regiae. Praha 1975.
Emler, Josef (ed.): Petra Žitavského kronika zbraslavská. In: Emler, Josef (ed.): Fontes rerum Bohemicarum. Díl IV. Praha 1884, s. I-XVIII.